

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

4 октомври 1979 година*

„Брашно с набухватели - отговорност”

По дело 238/78

Ireks-Arkady GmbH, Kulmbach (Федерална република Германия), за която се явяват адвокати от адвокатска кантора Fritz Modest и други, Hambourg, със съдебен адрес в Люксембург - кантората на г-н J. Jansen-Housse, 21, Rue Aldringen,

ищец,

срещу

Европейската икономическа общност, за която се явяват нейните органи:

1. **Съвета на Европейските общности**, за който се явява г-н D. Vignes, директор на правния отдел, в качеството на представител, подпомаган от г-н В. Schloh и г-н А. Brautigam, съответно - юридически съветник и администратор в упоменатия отдел, действащи като представители, със съдебен адрес в Люксембург - кантората на г-н J. N. van den Houten, директор на правната служба на Европейската инвестиционна банка, 2, Place de Metz,

и

2. **Комисията на Европейските общности**, за която се явява нейния юридически съветник, г-н J. H. Bourgeois, в качеството на представител, подпомаган от г-н J. Sack, служител в правната служба, със служебен адрес в Люксембург – кантората на нейния юридически съветник г-н М. Cervino, Jean Monnet Building, Kirchberg,

ответници,

с предмет иск по член 178 и член 215, параграф 2 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н J. Mertens de Wilmars и г-н Mackenzie Stuart, председатели на състав, г-н Р. Pescatore, г-н М. Sørensen, г-н А. O'Keeffe, г-н G. Bosco, г-н А. Touffait и г-н Т. Коорpmans, съдии,

генерален адвокат: г-н F. Capotorti,

* Език на производството то: немски.

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. Ищецът по това дело иска Европейската икономическа общност, представлявана от Съвета и Комисията, да бъде осъдена в изпълнение на член 215 от Договора за ЕИО да му изплати компенсация за загубите, които той твърди, че е претърпял поради отмяната на възстановяването на производствените разходи за брашно с набухватели в резултат на Регламент № 1125/74 на Съвета от 29 април 1974 г. за изменение на Регламент № 120/67 относно общата организация на пазара на житни култури (ОВ L 128, 10 май 1974 г., стр. 12).

2. В своето Решение от 19 октомври 1977 г., постановено по преюдициално запитване от Finanzgericht Hamburg по съединени дела 117/76 и 16/77, Ruckdeschel & Co. срещу Hauptzollamt Hamburg-St. Annen и Diamalt AG / Hauptzollamt Itzehoe (Recueil 1977, стр. 1753), Съдът е постановил, че въпросните разпоредби на регламентите на Съвета са били несъвместими с принципа на равнопоставеността, тъй като те са предвиждали различно третиране на брашното с набухватели и на предварително желатинирано нишесте по отношение на възстановяването на производствените разходи. Съдът е посочил по-нататък, че е задължение на компетентните институции по въпросите на Общата селскостопанска политика да приемат мерките, необходими за коригиране на тази несъвместимост.

3. След това решение отново е било въведено възстановяване на производствените разходи за брашно с набухватели, предназначено за употреба в хлебопекарната промишленост с Регламент № 1125/78 на Съвета от 22 май 1978 г. за изменение на Регламент № 2727/75 относно общата организация на пазара на житни култури (ОВ L 142, 30 май 1978 г., стр. 21). Размерът на сумите, подлежащи за възстановяване, е бил определен с Регламент № 1127/78 на Съвета, приет и публикуван на същата дата като Регламент № 1125/78 (ОВ L 142, стр. 24). И двата регламента са влезли в сила на третия ден, следващ публикуването в *Официален вестник на Европейските общности*. Независимо от това, в изпълнение на последния параграф от член 1 от Регламент № 1127/78, възстановяването на сумите се е извършвало по искане на заинтересованата страна, считано от 19 октомври 1977 г., т.е. с ретроактивно действие от датата на решението на Съда по упоменатото по-горе преюдициално запитване.

4. По такъв начин предметът на исканията на ищеца е да получи компенсация за вредите, които той твърди, че е понесъл в резултат на липсата на възстановяване на суми през периода между 1 август 1974 г. – датата, на която Регламент № 1125/74 е влязъл в сила, и 19 октомври 1977 г. Твърдяната вреда се състои в загубите на постъпления, равняващи се на размера на сумите за възстановяване, които биха били изплатени на ищеца, ако брашното с набухватели се е ползвало със същите суми за възстановяване, както и нишестето.

По допустимостта

5. Комисията е възразила срещу допустимостта на иска на основание на това, че ищецът действа чрез встъпване в правата на фирма Albert Ruckdeschel & Co., която е била производител по време на въпросния период на количествата брашно с набухватели, по отношение на които се иска компенсацията за неизплатени суми, подлежащи на възстановяване. Това възражение не може да бъде уважено. Ищецът е декларирал, че искът за компенсация му е бил прехвърлен от фирмата Ruckdeschel, която принадлежи към същата група като ищеца вследствие на реорганизация в рамките на групата. Съдът счита, че няма основание да се откаже право на компенсация да бъде претендирано и изпълнено в хода на съдебен процес от правоприменника при обстоятелства като тези по настоящото дело, които не дават повод да се счита, че прехвърлянето на правата може да е довело до злоупотреба.

6. Съветът и Комисията, които са ответници, също така възразяват, че за да получи исканите суми, ищецът е следвало за заведе иск срещу компетентните национални органи пред националните съдилища. Това възражение обаче не може да бъде уважено. Въпреки че е вярно, че не може да се подаде иск за плащане на суми, дължими по силата на регламенти на Общността, според член 178 и член 215, параграф 2, подаденият иск от ищеца по настоящото дело не може да бъде определен като иск за плащане на дължими суми, а като иск за компенсиране на твърдяна вреда, произтичаща от незаконосъобразността, установена с решението на Съда от 19 октомври 1977 г. От обстоятелствата по делото освен това става ясно, че националният съд не би могъл да уважи подобен иск при липса на каквато и да е разпоредба на правото на Общността, упълномощаваща националните органи за изплащане на исканите суми.

7. Същите съображения важат и по отношение на възражението от страна на Комисията, че действителният предмет на иска, а именно плащането на суми, за които не е било предвидено възстановяване, може да бъде постигнато единствено с приемането на нов регламент, и че тъй като ищецът не може да търси постигането на такава цел с исковете, предвидени в членове 173 и 175 от Договора за ЕИО, по същия начин той не може да направи това и по член 178 и член 215, параграф 2. На практика, както Съдът многократно е заявявал, последният иск представлява независимо средство за съдебна защита. Следователно исканията на ищеца следва да бъдат разглеждани като подобен иск и могат да бъдат уважени, ако са обосновани, без да е необходимо ответниците да приемат нови законодателни мерки.

По същество

8. С Решението си от 19 октомври 1977 г. Съдът е установил, че отмяната на възстановяването на производствените разходи за брашно с набухватели, считано от 1 август 1974 г., същевременно при запазването на възстановяването на производствените разходи за предварително желатинирано нишесте, е била несъвместима с принципа на равнопоставеността. От решението става ясно, че тази несъвместимост е съществувала само по отношение на брашното с набухватели, предназначено за консумация от човека, а именно в хлебопроизводството. Освен това именно тази употреба дава право на възстановяване на производствените разходи, повторно въведено с Регламенти

№ 1125/78 и № 1127/78, като по този въпрос няма спор между страните. Тъй като по този начин е установено че отмяната на възстановяването на производствените разходи е била незаконосъобразна, първият въпрос, който възниква, е дали така установената незаконосъобразност е от такъв характер, че да доведе до отговорност на Общността по член 215, параграф 2 от Договора за ЕИО.

9. Констатацията, че правна ситуация, произтичаща от законодателни мерки на Общността, е незаконосъобразна, сама по себе си не е достатъчно основание да породи такава отговорност. Съдът вече е изразил това становище в Решението си от 25 май 1978 г. по съединените дела 83/76 и други, Bayerische HNL Vermehrungsbetriebe и други / Съвета и Комисията, (Recueil 1978 г., стр.1209). В това отношение Съдът припомня установената си практика, според която Общността не носи отговорност за законодателна мярка, която се отнася до избор на икономическа политика, освен ако не е налице достатъчно сериозно нарушение на по-висш правен принцип за защита на лицата. Като се вземат предвид принципите в правните системи на държавите-членки, регулиращи отговорността на публичните органи за вреди, причинени на лица със законодателни мерки, Съдът е посочил, че в контекста на разпоредбите на Общността, една от основните характеристики на които е упражняването на широката свобода на действие, която е съществена за прилагането на Общата селскостопанска политика, Общността не носи отговорност, освен ако съответната институция очевидно и грубо е пренебрегнала границите на упражняване на нейните правомощия.

10. Обстоятелствата по настоящото дело водят Съда до заключението, че от страна на Съвета е било налице такова грубо и очевидно незачитане на границите на упражняване на неговата дискреционна власт по въпросите на Общата селскостопанска политика. В това отношение Съдът отбелязва, по-специално, следните факти.

11. На първо място е необходимо да се вземе предвид, че принципът на равнопоставеността, въплътен, по-специално, в член 40, параграф 3 от Договора за ЕИО, който забранява каквато и да е дискриминация в общата организация на земеделските пазари, заема изключително важно място сред принципите на правото на Общността, имащи за цел защита на лицата. Второ, незачитането на този принцип в настоящия случай засяга ограничена и ясно определена група търговски оператори. На практика е ясно, че броят на производителите на брашно с набухватели в Общността е много ограничен. Освен това, претендираните от ищците вреди надхвърлят границите на икономическия риск, присъщ на дейностите във въпросния сектор. На последно място, еднаквото третиране с производителите на царевично нишесте, което е било спазвано от началото на общата организация на пазара на житни култури, е било прекратено от Съвета през 1974 г. без достатъчно основателна причина.

12. На това основание Съдът стига до заключението, че Общността носи отговорност за отмяната на възстановяването на производствените разходи за брашно с набухватели по силата на Регламент № 1125/74 на Съвета.

13. При това положение е необходимо да се премине към установяване на вредите в резултат на дискриминацията, на която са били подложени производителите на брашно с набухватели. Източникът на претендираната от ищеца вреда се корени в отмяната от страна на Съвета на възстановяването на производствените разходи, които биха били платени на производителите на брашно с набухватели, ако равното третиране с производителите на царевица и нишесте е било спазвано. Следователно стойността на тези производствени разходи, подлежащи на възстановяване, следва да послужи като критерий за оценка на претърпяната вреда.

14. Съветът и Комисията възразяват срещу такъв метод на изчисляване на вредата на основание на това, че производителите на брашно с набухватели са отстранили вредата или биха могли да го направят като прехвърлят загубата от отмяната на възстановяването на производствените разходи в своите продажни цени. По принцип в контекста на иск за вреди таква възражение не може да бъде отхвърлено като неоснователно. На практика следва да се признае, че ако загубата от възстановяването на производствените разходи фактически е била прехвърлена или е могла да бъде прехвърлена върху цените, вредата не може да бъде измерена на основата на неизплатените производствени разходи. В този случай увеличението на цената би заело мястото на подлежащите на възстановяване суми, което по такъв начин компенсира производителя.

15. От своя страна ищецът оспорва възможността за прехвърляне на загубата по този начин. Той посочва, че, изправен пред конкуренцията на производителите на нишесте, които са се възползвали от възстановяването на производствените разходи, той е предпочел в контекста на търговската политика да продава брашното с набухватели на загуба, с оглед да запази пазарите си пред това да увеличи цените с риск от загуба на тези пазари. Цитираните от Съвета и Комисията увеличения на цените, според тезата на ищеца, се дължат на увеличение на пределната цена на царевицата и на увеличението на производствените разходи.

16. Статистическите данни и аргументите, представени от страните, не позволяват да се стигне до заключението, че ищецът фактически е прехвърлил или е могъл да прехвърли загубата в резултат на отмяната на възстановяването на производствените разходи върху продажните си цени.

17. Следователно загубите, за които ищецът следва да бъде компенсиран, трябва да бъдат изчислени на основата на тяхната равностойност на сумите, които биха му били възстановени, ако през периода от 1 август 1974 г. - 19 октомври 1977 г. използването на царевица за производство на брашно с набухватели, предназначено за използване в хлебопекарната промишленост, бе пораждало право на същото възстановяване на производствени разходи, както и използването на царевица за производство на нишесте.

18. Ищецът е представил на Съда редица документи като доказателство за количеството брашно с набухватели, за което той твърди, че има право на компенсация и за размера на неизплатените суми за производствени разходи по отношение на това количество. Независимо от това Съдът не е в състояние на настоящия етап от производството да се произнесе по точността на тези данни.

Следователно е необходимо с временно решение да бъдат посочени критериите, с помощта на които Съдът счита, че ищецът следва да бъде компенсиран, като се остави размерът на компенсациите да бъде определен или със споразумение между страните, или от Съда при липса на такова споразумение.

По искът за лихви

19. Освен това ищецът твърди, че Общността следва да бъде осъдена да плати в размер на 6 %, считано от 1 декември 1977 г. – датата, на която е възникнала отговорността на Общността за неизплатените суми, подлежащи на възстановяване.

20. Тъй като в случая се касае за въпрос на иск, заведен във връзка с извъндоговорна отговорност на Общността, в изпълнение на член 215, параграф 2, той следва да бъде разгледан в светлината на принципите, които са общи за правните системи на държавите-членки, към които тази разпоредба препраща. Следователно иск за лихви по принцип е допустим. Като се вземат предвид критериите за оценка на вредите, посочени от Съда, задължението за изплащане на лихви възниква от деня на постановяването на това решение, с което той установява задължението за възстановяване на вредата. Подходящият лихвен процент, който следва да се приложи, е 6 %.

По изложените съображения,

СЪДЪТ,

с временно решение:

- 1. Осъжда Европейската икономическа общност да заплати на Ireks-Arkady GmbH, Kulmbach, сумата, равна на производствените разходи, подлежащи на възстановяване, за брашно с набухватели, предназначено за употреба в хлебопекарната промишленост, която това предприятие би имало право да получи, ако по време на периода от 1 август 1974 г. до 19 октомври 1977 г. използването на царевича за производство на брашно с набухватели бе пораждало същото право на възстановяване на производствени разходи, както и използването на царевича за производство на нишесте.**
- 2. Разпорежда да се изплати лихва в размер на 6 % върху упоменатата по-горе сума, считано от датата на това решение.**
- 3. Разпорежда на страните да уведомят Съда в 12-месечен срок от постановяването на това решение относно размера на компенсацията, постигнат със споразумение.**
- 4. Разпорежда при липса на споразумение страните да предоставят на Съда в същия срок своите становища, придружени със съответните изчисления.**

5. Задържа разноските.

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 4 октомври 1979 година.

Подписи